

N:o 3.

Af Herr K. J. Berg: Angående ålderstillägg och pensionsrätt för häradshöfdingar.

Sedan vid senaste riksdag embets- och tjenstemännen i Rikets Hof-rätter och en del andra embetsverk medgifvits förmånen att, efter någon viss tids tjenstgöring, erhålla förhöjning i den dem enligt stat anslagne lön, synes med lika goda om ej större skäl en dylik förmån äfven böra beredas häradshöfdingarne, hvilka icke åtnjuta semester samt till följd af sin trängna och äfven i kroppsligt afseende ansträngande tjenstgöring, oftare än andra embetsmän, särdeles vid äldre år, äro i behof af någon tids ledighet ifrån eller lindring i sina embetsåligganden och derunder äro pligtige att i större eller mindre mån vidkännas afdrag i de dem, utöfver lönen, tillförsäkrade tjenstgöringspenningar. Med afseende å vigten, mångfalden och beskaffenheten af de med häradshöfdinge-embetet förenade göromål, hvilka efter senaste löneregleringen blifvit ej oväsentligt ökade genom den häradshöfdingarne ålagda skyldighet att upplägga och föra de så kallade lagfarts- och in-teckningsböckerna, torde billigheten fordra att dessa embetsmän, hvilka vanligen först vid en ålder af några och fyratio år tillträda sin befattning och endast undantagsvis kunna vänta att derifrån blifva till annat högre aflönadt embete befordrade, må, åtminstone efter någon längre tid, till exempel 10 år, kunna påräkna att lönen, som då för mången af dem utgör den enda med säkerhet på-räkneliga inkomsten, förhöjes till enahanda belopp, som för hofrättsråd, revisionssekreterare och tredje gradens tjenstemän i Statskontoret blifvit, efter endast fem års tjenstgöring, bestämdt, eller 5,000 kronor. Men, äfven om så skedde, skulle i allt fall i ett annat måhända ännu viktigare hänseende likställighet emellan häradshöfdingarne och öfrige civile embetsmän komma att saknas. Under det nemligen desse senare i allmänhet

äro berättigade att vid en viss ålder från Allmänna indragningsstaten åtnjuta pension, som för embets- och tjänstemän inom Hofrätterna och Justitierevisions-expeditionen skall utgå med lörens hela belopp, har deremot vid den år 1874 fastställda löregrering för härads höfdingarne, det vilkor blifvit fästadt att desse embetsmän ej i följd deraf skulle erhålla större pensionsrätt än de förut kunde hafva egt. En härads höfding, som, efter långvarigt och sträfsamt arbete i statens tjänst, vid framskriden ålder ser sin kraft bruten och sig urståndsatt att längre sköta sitt makt-påliggande och ansvarsfulla kall, är således, om han derifrån tager afsked, ej berättigad till högre pension än den för de oundgängligaste lefnads-behofven otillräckliga han, såsom delegare i Civilstatens pensionsinrättning, derifrån må kunna erhålla: och för att ej utsättas för ekonomisk ruin, tvingas han därför att qvarstå vid embetet och låta detsamma i sin helhet eller till större eller mindre del förestås af en vikarie, hvilken, såsom lön för sin möda, får åtnöjas med de för embetet anslagna stundom knappa tjänstgöringspenningarne. Att ett sådant interimistiskt tillstånd, hvarunder embetet uppehålles af en, men lören tillfaller en annan, icke, särdeles om det oftare förekommer eller under längre tid fortfar, kan leda till fromma för rättsskipningen torde ligga i öppen dag, och svårigheter att finna fullt skicklige och erfarne personer, som äro villige att, emot den ringa ersättning tjänstgöringspenningarne erbjuda, emottaga och bibehålla dylika vikariatsförordnanden, lära, om de ej redan visat sig, dock med all sannolikhet snart nog kunna emotses.

För undanrödjande af dessa olägenheter erfordras att härads höfdingarne må tillerkännas enahanda pensionsrätt, som öfrige civile embetsmän, och synes derjemte, i händelse det här ofvan ifrågasatta ålders-tillägg blefve beviljadt, den föreskrift, som nu gäller för Hofrättens ledamöter eller att de vid fyllda 70 år skola vara pligtige att från deras embete afgå, äfven kunna för härads höfdingarne stadgas och således den, som utöfvar embetet, ej längre behöfva gå miste om den därför bestämda lön.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsamt föreslå: att lören för härads höfding må, der han i minst 10 år härads höfdingebefattning innehaft och derunder mera än 8 år sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, förhöjas med 500 kronor; börande tiden för denna löneförhöjnings åtnjutande inträda för den, som redan före 1878 års början den stadgade tjänsteåldern uppnått, från och med samma

års början, men eljest från och med kalenderåret näst efter det nämnda tjensteålder blifvit uppnådd;

att häradshöfding, som icke före innevarande års utgång afsäger sig den sålunda medgifna rättigheten till löneförhöjning, skall vara förpligtad att, så snart han fyllt 70 år, eller, om det skett före 1878 års början, inom Mars månads utgång nämnda år, från sitt embete afgå, mot åtnjutande af full pension; och

att full pension för häradshöfding, då han dertill, enligt nyssnämnda stadgande eller eljest enligt de för civile embetsmän i allmänhet gällande grunder, varder berättigad, skall utgå med hela beloppet af den lön, hvaraf han vid afskedstagandet var i åtnjutande;

och torde, i fall denna min framställning bifalles, det å Andra hufvudtiteln upptagna förslagsanslag för ålderstillägg böra förhöjas med det belopp, som med anledning deraf må anses erforderligt.

Om remiss af denna motion till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm i Januari 1877.

K. J. Berg.
